Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia 29 stycznia 1934 r. 998.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

"A.B.C." o p o t r z e b i e r e w i z j i p o l i t y k i l i t e w s k i e j w s t o s u n k u d o P o l s k i .Kowieńskie "A.B.C." /z I.1934 r./ zamieściło artykuł dyskusyjny, którego autor nazywa dotychczasową politykę litewską w stosunku do Polski błędną. Litwa ze swą polityką chińskiego muru oddaliła Wileńszczyznę od siebie, pozostawiając Wilno pod całkowitym wpływem polskim.-Obecnie, gdy się dokonują wielkie zmiany polityczne i zmiana orjentacji,Litwa również musiałaby pomyśleć o naprawieniu błędu i zrewidować swą dotychczasową politykę.-

M i ę d z y n a r o d o w a s y t u a c j a L i t w y - w u j ę c i u p r a s y e s t o ń s k i e j ."Kaja" /z 27.I.1934/: Litwa stanowi zachodnią straż przednią państw bałtyckich. W związku z tem te ostatnie muszą interesować się sprawą tarć litewsko-niemieckich. Jasną jest rzeczą, że Niemcy zastosowały bardzo uciążliwe represje, by jedno z państw bałtyckich, w tym wypadku Litwę, postawić na kolana. Przyszłość wykaże, w jakim stopniu to się Niemcom uda.Sytuacja Litwy jest jednak bardzo skomplikowana i ciężka.

Litwa jest państwem, które nie chciało szukać sobie przyjaciół. Litwa opierała swą dotychczasową politykę na nadziejach, że Niemcy i Rosja iść będą ręka w rękę i że zawsze będą przeciwnikami Polski. Nadzieje te po przyjściu Hitera do władzy zawiodły. Rosja i Polska szybko zapomniały o wzajemnych sporach. Przed zbliżeniem państw bałtyckich Litwa zawsze umywała ręce i systematycznie temu zbliżeniu przeszkadzała. Taka izolacja, rzecz prosta, osłabiła międzynarodową sytuację Litwy. Obecnie wypada czekać, czy powtórna propozycja Rosji Sowieckiej zagwarantowania Litwie bezpieczeństwa okaże się zwykłą demonstracją, czy też mieć będzie podstawy poważne. W drugim wypadku sprawa przybrałaby charakter poważny, gdyż do sporów litewsko-niemieckich wtrąciłyby się również inne państwa. Należy postawić zadać ciekawe pytanie: czy represje niemieckie w stosunku do Litwy już oznaczają, że głoszony przez hitlerowców Drang nach Osten stał się czemś realnem?

N o t a p r o t e s t a t y c j a L i t w y d o r z ą d u b e r l i ń s k i e g o w z w i ą z k u z r e p r e s j a m i g o s p o d a r c z e m i .Prasa kowieńska /z 25.I.1934/:W swoim czasie Rząd niemiecki zmniejszył przyznany Litwie na rok 1934 kontyngent masła z 1.710,5 tonn do 600 tonn, co w zestawieniu z kontyngentem 1933 r. stanowi zmniejszenie o przeszło 70%. Wobec tego, że w stosunku do innych państw nie zastosowano tak znacznego zmniejszenia kontyngentów, rząd litewski uważa, że dyskryminacja taka jest przeciwna zasadzie największego uprzywilejowania i punktowi 2 art.8,który ustala, że ograniczenia wwozu, wywozu i tranzytu mogą być stosowane tylko o tyle, o ile są stosowane w tym samym stopniu do innych krajów.

Ponadto rząd Rzeszy zmienił uchwałą jednostronną spis towarów małego ruchu granicznego, zmniejszając o ok.75% ilość towarów wwożonych bez cła. Mały ruch graniczny jest ustalony konwencją dodatkową przy art. 20 litewsko-niemieckiego traktatu handlowego z dn. 1 czerwca 1923 r. i protokułem w sprawie wykonywania tej konwencji, który uzyskał moc prawną 20 grudnia 1928 r.

Wobec tego, że porozumienia te są obustronne, rząd litewski trwa na stanowisku, iż jednostronny akt rządu Rzeszy, zmniejszający ilość masła, sera i jaj, nie jest zgodny ani z uchwałami obowiązujących traktatów, ani z zasadami prawa międzynarodowego, dotyczącemi obustronnych porozumień.

Ta sprzeczność postępowania rządu niemieckiego z uchwałami traktatów obowiazujących oba kraje występuje jeszcze jaskrawiej, jeżeli przypomnieć, że według ponawianych oświadczeń rządu Rzeszy, wszystkie powyższe ograniczenia zostały poczynione w odpowiedzi na zarządzenie gubernatora Kłajpedy, którem gubernator, wykonywając odpowiednią ustawę, zabronił Dyrektorjatowi pozostawienia na stanowiskach pewnych obcokrajowców.

Mając na uwadze wszystko, co powiedziano wyżej, rząd litewski 24 stycznia 1934 r. za pośrednictwem swego posła w Berlinie wręczył

rządowi Rzeszy notę, protestującą przeciwko naruszeniu traktatów przez wymienione jednostronne kroki rządu niemieckiego, wyrażającą nadzieję, że rząd niemiecki rozważy ponownie swe stanowisko i przywróci sytuację prawną zarówno w kwestji kontyngentu masła, jak w sprawie małego ruchu granicznego i zaznaczającą, że rząd litewski zastrzega sobie prawo czynienia odpowiednich kroków dla obrony wszystkich swych pretensyj.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Z m i a n y u s t a w y w s p r a w i e p r a c y o b c o k r a j o w c ó w .Prasa kowieńska /z 25.I.1934/:M-stwo Spraw Wewn. opracowuje zmiany ustawy o zezwoleniu na pracę dla obcokrajowców. M.in. zmiany te przewidują większą opłatę za zezwolenie na pracę. Obecnie od robotników pobiera się za zezwolenie na zatrudnienie 5 lt.rocznie. W przyszłości opłata ta zostanie znacznie zwiększona.-

Z m i a n y n a c z e l n i k ó w p o w i a t ó w .Prasa kowieńska /z 25.I.1934/:Od dnia 1 lutego naczelnik pow.taurogskiego p.B. Draugelis ustępuje ze służby.

Zamiast b.naczelnika pow.szawelskiego p.Kubilusa, który ustąpił ze stanowiska w r.ub., zostanie mianowany od dn.1 kwietnia b.naczelnik pow.szakiowskiego p.K.Kalendra. Od tego samego dnia zostaje zamianowany na stanowisko naczelnika pow.szakiowskiego b.naczelnik pow.kiejdańskiego j.Vaisznis. Naczelnikiem pow.kiejdańskiego zostaje zamianowany b.naczelnik pow.uciańskiego p.J.Matiejunas-Valeviczius.-

S p r a w a n o w e g o l o t u l i t e w s k i e g o p r z e z o c e a n .Prasa litewska /z 25.I.1934/:Po tragicznej śmierci zdobywców Atlantyku ś.p.Dariusa i Girenasa w społeczeństwie litewskiem w Stanach Zjednoczonych powstały dwa projekty uczczenia pamięci bohaterskich lotników - przez wzniesienie pomnika oraz przez zorganizowanie nowego lotu przez ocean.

Zdaniem litewskiego aeroklubu, oba projekty są równie godne poparcia. Aeroklub, mający na celu popieranie wielkich czynów Litwinów w dziedzinie lotnictwa, zwrócił się do amerykańskiego związku Litwinów do organizowania lotu transoceanicznego z prośbą o przysłanie szczegółowych informacyj w sprawie projektowanego lotu. W wypadku potrzeby aeroklub litewski wyasygnuje na nabycie odpowiedniego do lotu aparatu 10 tys.litów.-

N o w e p i s m o ."Liet.Żinios" Nr.19 /I.1934/:W Szawlach ukazało się nowe pismo informacyjne p.t."Šiaulių Žinios". Pismo to ma być apolityczne.-

N o w a o r g a n i z a c j a p o l i t y c z n a ."Liet.Żinios" Nr.19 /I.1934/:Grupa osób, które dawniej należały do różnych partyj, a następnie zostały bądź usunięte, bądź też wycofały się same,uchwaliła założyć"klub konsolidacji", przy pomocy którego możnaby skupić ludzi nienależących do żadnych partyj. Do klubu przyjmowanoby na członków jedynie osoby, które czemkolwiek się odznaczyły. Zebrania klubu nie byłyby publiczne. Inicjatorzy klubu zwracali się już w tej sprawie do partji tautininków i nie spotkali się ze sprzeciwem.Statut klubu już został ułożony i przesłany na ręce naczelnika powiatu dla zarejestrowania.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

U k a r a n i e r e d a k t o r a "M e m e l e r D a m p f b o o t" ."Memeler Dampfboot" Nr.19 /I.1934/:Komendant obszaru Kłajpedy płk.Lormonas ukarał redaktora odpowiedzialnego "Memeler Dampfboot" grzywną 5 tys.litów z zamianą na trzy miesiące więzienia za zamieszczenie wzmianki o rocznicy"okupacji" Kłajpedy przez Litwinów.

Sprawa znajomości jęz.litewskiego przez prezydjum Sejmiku kłajpedzkiego. "Liet.Aidas" Nr.18 /I.1934/:22 stycznia odbyło się posiedzenie Sejmiku kłajpedzkiego, na którem dokonano wyborów prezydjum do Sejmiku. Poseł litewski Lekszas oświadczył, że w wyborach prezydjum należy zachować ducha konwencji kłajpedzkiej, a więc prezes winienby władać obu krajowemi językami.

W wyniku wyborów do prezydjum weszli:Dressler, jako prezes,Meier, jako pierwszy wiceprezes, Vaszkis, jako drugi wiceprezes i pp:Bertulaitis i Richert, jako sekretarze. Po wyborach prezydjum b.prezes Sejmiku Dressler podziękował za zaufanie w języku niemieckim. Poseł frakcji litewskiej Kibrancas poprosił prezesa Sejmiku, aby powtórzył swe oświadczenie w jęz.litewskim. Ponieważ prezes sam nie mógł tego uczynić, zlecił przełożyć swą mowę członkowi prezydjum, sekretarzowi Bertulaitisowi. Ten ostatni, nie słysząc widocznie dobrze mowy Dresslera, nie mógł nic dokładnie przetłumaczyć. Dressler musiał jeszcze raz powtórzyć swą mowę, która nie była jednak identyczna z pierwszą. Wówczas poseł Kibrancas stwierdził, że frakcji litewskiej wypadnie współpracować z prezydjum, które nie będzie mogło należycie wykonywać swych obowiązków i przestrzegać statutu prac Sejmiku.-

Zjazd nauczycieli Litwinów w Kłajpedzie. Prasa kowieńska /z 24.I.1934/:Jak donosi Elta z Kłajpedy, na zjeździe nauczycieli Litwinów pow.kłajpedzkiego szeroko rozpatrywano sprawy nauczania. W zjeździe wzięła udział p.Navakasowa, która wygłosiła odczyt o znaczeniu 1410 roku. Pozatem p.Navakasowa pouczała nauczycieli o wychowaniu w duchu litewskim.-

Protesty związków litewskich w Kłajpedzie przeciwko germanizacji Kraju Kłajpedzkiego. Prasa kowieńska /z 25.I.1934/:W ostatnich dniach w szeregu miast i miasteczek Kraju Kłajpedzkiego odbyły się zebrania litewskich społecznych związków. Na zebraniach wygłosili przemówienia przywódcy związków, którzy podkreślali, że wrogowie Litwy rozpoczęli już akcję przeciw zachowaniu ducha litewskiego w Kraju Kłajpedzkim.

Na zebraniach wyrażano gubernatorowi dr.Navakasowi podziękowanie za kroki, jakie on podjął przeciw obcokrajowcom dla obrony interesów Litwinów. Żądano podjęcia ostrzejszych zarządzeń w Kraju Kłajpedzkim oraz przeciw stronnikom partji Neumanna i Sassa, którzy całkiem niewinnych mieszkańców wciągają do swej politycznej gry.-

Nowy dziennik niemiecki w Kłajpedzie. "Memeler Dampfboot" Nr.18 /I.1934/:Były korespondent pism niemieckich w Litwie p.Simon przystąpi do redagowania w Kłajpedzie pisma p.n."Ostseebeobachter". Pismo to zastąpi wychodzący obecnie dziennik "Memeler Neueste Nachrichten".-

Bezrobocie w Kłajpedzie. Prasa kowieńska /z 23.I.1934/:W tych dniach było w Kłajpedzie 1781 bezrobotnych, w tem 340 rzemieślników.-

Przedstawienie się nowego prezydjum Sejmiku kłajpedzkiego gubernatorowi Navakasowi. Prasa kowieńska /z 25.I.1934/:23 stycznia przedstawiło się gubernatorowi dr.Navakasowi nowoobrane prezydjum Sejmiku. Gubernator rozmawiał z członkami prezydjum w sprawie programu bieżącej sesji Sejmiku i w innych aktualnych kwestjach.-

Kary komendanta obszaru kłajpedzkiego w stosunku do hitlerowców. Prasa kowieńska /z 23.I.1934/:Jak podaje Elta, komendant Kraju Kłajp.płk.Lormonas ukarał robotnika Giebenisa grzywną w wys.500 litów z zamianą na 1 miesiąc więzienia za to, iż w Łau piach śpiewał publicznie piosenki o podburzającej treści i nosił części zakazanego uniformu.-

Ponadto ukarano gospodarzy: Jurkaitisa oraz Pawła i Ernesta Szolców na 6 tygodni więzienia za pobicie podoficera. Wreszcie komendant ukarał rolnika Emila Szapałasa na tysiąc litów z zamianą na dwa miesiące więzienia za rozpowszechnianie pogłosek, iż wkrótce przybędzie Hitler i zajmie Kraj Kłajpedzki.-